

**SZÁJHAGYOMÁNY VÖRÖSMARTY MIHÁLY ÉLETÉNEK EGYRÉSZERŐL.** Az 1848. évi szabadságharc lezajlása után a nagy költő elhagyja annyira szeretett Pest városát és 1853 tavaszától kezdve szülőföldjén, Kápolnásnyéken temeti borongó lelkét falusi magányosságba.

Abba a házba, amelyikben született, ekkor már idegen ember költözött, édesatyjának gazdatiszt utódja, — tehát beköltözik abba a nemesi kuriába, amelyik akkor éppen rendelkezésére bocsátható volt.

Nem fölösleges talán följegyezni, hogy ezen házban volt később elhelyezve a községi hivatal és elemi iskola, ma a község szegényeinek házléka.

A falu lakosságát ezen időben 4–5 középbirtokos nemesi család és ezeknek jobbágjai adták, a nagy költő lakóháza a Balassa-család 8–10 holdas belsősegei közé volt beékelve 2–3 holdas kerttel. Teljesen nélkülözötte akkor ez a lakott hely a falu jellegét. Ennek a körülménynek tulajdonítom az életrajzíróknak azt a téves megállapítását, mellyel a nagy költő szülőföldjét Pusztanyék névvel jelölik, holott ilyen hivatalos neve ennek a községnek sohasem volt.

Legközelebbi szomszédja Balassa József volt, aki a magyar nemesiségnek azon időkről megállapított könnyűvérűségével megúnván a Székesfehérváron folytatott ügyvédkedést, kivonult falusi birtokára gazdálkodni. Ennek unokája e sorok írója, aki édesanyjától és nagybátyjától, Balassa József gyermekeitől halotta téli esték és nyári kocsikázások beszélgetéseiben azokat az in-

timitásokat a nagy költő életéből, melyeket itt leírni fogok.

Beszéltek arról, hogy nagyon büszke volt Vörösmarty a szőlőjére, melyet a kertben telepített és a bor jóságára, amit erről szűrt, de amelyről az elfogulatlan szomszéd-ság megállapította, hogy ihatatlan vinkó. Haragudott is a jóbarátaira ezért a minősítésért mindaddig, amíg valamilyen tapintatlan indiszkréció folytán arról kellett meggyőződnie, hogy az ő kitűnő borát még a kertjében dolgozó napszámósok sem itták meg, akiknek azzal kedveskedett.

Időszakonként mindennapos vendége volt a nagyatyám házának, ahol szívesen elbeszélgetett a fiatalokkal is és érdeklődve hallgatta nagybátyámnak — aki 17 éves korában harcolta végig a szabadságharcot — hadi élményeit, melyeket Bem hadseregében átélt.

A beszélgetésnek egy-egy elcsitulását a nagy költőnek nótás kedve követte és felkiáltott: Lajos öcsém! Lyukas az istálló m teteje! — és a fiatalok rágyújtottak a kedvenc nótára és a nagy ember együtt dudorászott a fiatalokkal.

Arról, hogy Vörösmarty Mihálynak, vagy atyjának Velencén földbérlete lett volna, sem az édesanyám, sem a nagybátyám soha egy szót sem szóltak.\*

*Balassa Sándor.*

\* A költő atyjáról, gróf Nádasdy Mihály néki gazdatisztjéről mondja Gynlai Pál *Vörösmarty életrajzában*, hogy haszonhérbe vette grófnának velencei birtokrészét, s szőlőt is vásárolt Velencén. Özveggye azonban kénytelenségből apránként minden birtokukat eladogatta, a velencei szőlőt is Emezt később flai vették meg neki ismét, s ezzel végtelenül boldoggá tették a „szegény asszony”-t.

(H. J.)